

Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse

Årsmelding for 2021

Sammensetning

Felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse (heretter kalt rådet) har for kalenderåret 2021 hatt slik sammensetning:

01.01.2021-31.12.2021

Medlemmer	Organisasjonstilknytning
1. Arve Bergum – leder	Østre Gausdal pensjonistlag
2. Sverre Karper - nestleder	Østre Gausdal pensjonistlag
3. Anne Dina Bjerke	Østre Gausdal pensjonistlag
4. Marit Randi Solberg	Gausdal Revmatikerforening og FFO Oppland
5. Anne Grethe Svendsen*	SAFO Innlandet
6. Einar Granum	Gausdal hørselslag
7. Paul Kristian Lillelien*	Politiker/kommunestyremedlem
Varamedlemmer	
For 1-6:	
1. Anne Toftemo Kvisberg	Gausdal hørselslag
2. Laila Engjom	Østre Gausdal pensjonistlag
For 7:	
Jon Arild Sagheim*	Personlig vara for politikerrepresentant

Forkortelser:

FFO – Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

HLF – Hørselshemmedes Landsforbund

SAFO – Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner

* Anne Grethe H. Svendsen har søkt om og fått innvilget fritak for vervet i 2021. Fast vara har vært Anne Toftemo Kvisberg

* Politikerrepresentanten har, etter vedtak i kommunestyret, blitt trukket ut som fast medlemmer i REF fra og med møtet i REF 07.12.2021.

Mandat og oppgaver.

Rådet er opprettet i henhold til *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)* og *Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger)*.

Rådet er et rådgivende organ for kommunen og har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder henholdsvis eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Slike saker skal legges fram for rådet før vedtak fattes og uttalelser skal følge saksdokumentene til det organet som avgjør saken endelig. Rådet kan også ta opp saker på eget initiativ.

Møter.

På grunn av Covid 19 pandemien har Norge vært periodevis nedstengt i varierende grad fra 7. mars 2020. I det første halvåret var møtene stengt for publikum og presse. Disse møtene ble streamet slik alle som ønsket det kunne følge møtene. I løpet av høsten 2021 har disse møtene vært åpne for alle.

REF valgt for perioden 2019 – 2023 har ønsket å være et aktivt råd for i større grad enn før å oppfylle målsettingen i «Veileder for rådene for eldre og personer med funksjonsnedsettelse».

For å kunne utføre oppgaven som rådgivende organ på en god måte, er det viktig at rådsmedlemmene har kunnskap om situasjonen til de eldre og de funksjonshemmede i kommunen.

Å være medlem i Rådet for eldre og for personer med funksjonsnedsettelser krever innsats fra hvert enkelt medlem gjennom hele året og ikke kun på møtene.

Det har i løpet av 2021 vært 8 møter med til sammen 28 saker. Sakliste og protokoll blir lagt ut på hjemmesiden til Gausdal kommune. I tillegg til rådets faste medlemmer og sekretær møter ordfører (evt. varaordfører) på møtene når han/ho har anledning, med fast post på programmet: «aktuelt ved ordfører».

Saker/aktivitet.

Møtet 02.02.2021

Sak 1/21 KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2021-2032 - HØRINGSFORSLAG

Sak 2/21 REFERATSAKER RÅD FOR ELDERE OG PERSONER MED
FUNKSJONSNEDESETTELSE 2.2.2021

- Orientering om saken vedr. forslag om endring av regler for fornyelse av førerkort for eldre.
- Høringsforslag fra REF vedr. sak 1/21 Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032.

Folkevalgtopplæring ved KS, med regiondirektør i KS Innlandet Trond Lesjø

Orienteringer:

- Om aktuelle saker ved ordfører
 - Sykehusdebatten i Innlandet, utsendt høringsbrev med svarfrist 27.03. Kommunestyret har i møtet 28.01 vedtatt en uttalelse om saken
 - Representantforslag til stortinget vedr. fortsatt drift Granheim. Høringsinnspill via Formannskapet 10.02.20.
 - Ny kommunedelsplan for Skei
- Om koronasituasjonen, inkludert vaskinering, nasjonale tiltak for besøk på sykehjem mv., og ekstramidler fra Staten pga. korona ved kommunedirektør Rannveig Mogren

Følgende saker ble referert:

1. Ekstramidler fra staten på grunn av Korona
2. Brukerråd under planområdene 11 og 12
3. Kommunestyrets behandling av permisjonssøknad fra rådsmedlem Anne Grethe Svendsen
4. Møteplan for REF 2021
5. Informasjon fra Sverre Gran vedr. førerkortsaken
6. Julehilsen fra Eldreombudet

Nye saker som REF ønsker å ta opp:

- Regnskap, årsberetning og årsmelding for 2020
- Tertialrapporten 1. tertial 2021
- Orientering om tildeling av tjenester
- HDO-plasser, status og framdrift, samme rapportering som til formannskapet
- Befaringer på helse- og omsorgssteder

Møtet 19.03.2021

Sak 3/21 RÅD FOR ELDRE OG PERSONER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE -
ÅRSMELDING FOR 2020

Sak 4/21 HØRING: VIDEREUTVIKLING AV SYKEHUSET INNLANDET HF

Sak 5/21 KOMMUNEDELPLAN FOR SKEI 2022-2035, HØRING

Sak 6/21 NOU 2020:15 "DET HANDLER OM NORGE" - UTTAELSE FRA GAUSDAL
KOMMUNE

Sak 7/21 REFERATSAKER/NYE SAKER FRA RÅD FOR ELDRE OG PERSONER MED
FUNKSJONSNEDESETTELSE 19.03.21

Følgende saker ble referert:

1. «Leve hele livet» - en kvalitetsreform for eldre – brev fra Helse- og Omsorgsdepartement
2. «Leve hele livet» - kartlegging av status med arbeidet i kommunene – brev fra Statsforvalteren i Innlandet
3. Invitasjon til digital konferanse om vold, overgrep og forsømmelse i sykehjem – Innlandet Fylkeskommune
4. Tilskuddsordningen pårørendeskoler og samtalegrupper til pårørende til personer med demens – Demensplan 2025
5. Høringsbrev – videreutvikling av Sykehuset Innlandet HF
6. Brev fra Vestre og Østre Pensjonistforening

Til referatsak 1: Det legges det opp til ei arbeidsøkt om «det aldersvennlig samfunn» i neste møte til REF.

Til referatsak 4: Dette er tilskudd Gausdal kommune tidligere år har søkt om, også for 2021.

Til referatsak 5: Behandlet i REF-sak 4/21.

Nye saker fra REF:

Som innspill fra forrige møte i REF 02.02.21:

- Regnskap, årsberetning og årsmelding for 2020
- Tertialrapporten 1. tertial 2021
- Orientering om tildeling av tjenester
- Befaring på helse- og omsorgssteder

Møtet 20.04.2021

Sak 8/21 TILDELING AV TJENESTER - REF

Sak 9/21 ALDERSVENNLIG LOKALSAMFUNN - INNSPILL TIL PROSESS

Sak 10/21 REFERATSAKER/NYE SAKER FRA RÅD FOR ELDRE OG PERSONER
MED FUNKSJONSNEDESETTELSE 20.04.21

Orienteringer:

- Orientering om tildeling av tjenester, ved kommunedirektør Rannveig Mogren

Følgende saker ble referert:

1. Referat fra brukerrådsmøter planområdene 11 og 12, høsten 2020
2. Brev av 26/3-21 fra Jørund Hassel på vegne av Innlandet fylkeskommunale eldreråd
3. Etablering av helsefelleskap. Hvor langt er denne saken kommet i kommunen?
4. Statsforvalteren i Innlandet, eldre ut på middag, brev til kommunen
5. Senter for et aldersvennlig Norge, søknad om deltakelse i prosjekt om mobilisering av seniorressurser 2021
6. Invitasjon til offisiell åpning av Eldreombudet og senter for et aldersvennlig samfunn
Til sakens punkt 3: Sak om etablering av helsefelleskap er behandlet av kommunestyret.

Til sakens punkt 4: Søknad fremmes via Gausdal frivilligsentral

Til sakens punkt 5: Søknad fremmes ikke i denne omgang.

Videreførte saker:

- Overtakelse av markeringen for verdens eldredag 01.10
- Regnskap, årsberetning og årsmelding for 2020
- Tertialrapporten 1. tertial 2021
- HDO-plasser, status og framdrift, samme rapportering som til formannskapet
- Befaring på Helse- og omsorgssteder

Nye saker:

- REF ønsker en orientering om psykiatritjenesten i Gausdal
- REF ønsker en orientering om en evt. evaluering av tiltakene ved Covid 19 i Gausdal
- REF ønsker en orientering om igangsettelse av evt. tiltak i forbindelse med Stortingsmelding 24 (2019/2020), Lindrende behandling og omsorg

Møtet 26.05.2021

Sak 11/21 OVERTAKELSE AV MARKERING FOR VERDENS ELDREDAG 1/10

Sak 12/21 ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP SAMT ÅRSMELDING FOR 2020

Sak 13/21 HDO-PLASSER, STATUS OG FRAMDRIFT - UNDERVEISRAPPORT 2 2021
Sak 14/21 REFERATSAKER/NYE SAKER FRA RÅD FOR ELDRE OG PERSONER MED
FUNKSJONSNEDESETTELSE 26.05.2021

Følgende saker ble referert:

1. Orientering om høstens Stortings- og sametingsvalg
2. Leders svar på brev fra Pensjonistlagene i Gausdal
3. Leders/sekretærs svar på undersøkelse om kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse.

Videreførte saker:

- Tertialrapporten 1. tertial 2021
- Befaring på Helse- og omsorgssteder Orientering ved varaordfører vedr. saker i juni:
- Planprogram vedr. kommunedelplan Skei
- VA-plan
- Tertialrapport 1. tertial Nye saker: • «Leve hele livet», politisk behandling
- Status vedr. framdrift nedlegging av Bjørkvin
- Tilrettelegging for funksjonshemmede på Skei, private og kommunale tiltak
- Stortingsmelding 24. Lindrende behandling og omsorg politisk behandling

Møtet 16.06.2021

Sak 15/21 ALDERSVENNLIG LOKALSAMFUNN - OPPSTART AV PROSESS
Sak 16/21 ØKONOMI- OG AKTIVITETS RAPPORT FOR 1. TERTIAL 2021
Sak 17/21 RULLERING AV REGIONAL DIGITALISERINGSSTRATEGI 2021-2024
Sak 18/21 FASTSETTING AV PLANPROGRAM FOR KOMMUNEDELPLAN FOR SKEI
2022- 2035
Sak 19/21 REFERATSAKER/NYE SAKER FRA RÅD FOR ELDRE OG PERSONER MED
FUNKSJONSNEDESETTELSE 16.06.2021

Orienteringer:

- Psykisk helse og rus, ved kommunedirektør Rannveig Mogren

Følgende saker ble referert:

1. Brev fra kommunedirektøren vedr. REF sin overtakelse av arrangementet av verdens eldredag 01.10.
2. Referat fra brukerådene innen planområdene 11 og 12, våren 2021
3. Svar fra Husbanken på melding om avhjemling av sykehjemsplasser til omsorgsboliger ved Follebutunet.
4. Notat til fomannskapet vedr. HDO-avdeling Follebutunet, svar fra Husbanken
5. Riksrevisjonens undersøkelse om psykisk helsetjeneste, offentliggjort 03.06.21

Aktuelt ved varaordfører:

Ingen aktuelle saker før sommerferien

Innspill fra rådsmedlemmene vedr. nye saker:

1. Leve hele livet, politisk behandling
2. Status på framdrift vedr. nedleggelse av Bjørkvin, en orientering
3. Tilrettelegging for funksjonshemmede på Skei og i resten av kommunen.
Private og offentlige tiltak, boliger og aktivitetsmuligheter, fritidstilbud
4. Status HDO-plasser, en orientering
5. Lindrende behandling og omsorg, stortingsmelding 24 (2019/2020), politisk behandling
6. Tildelinger av trygghetsalarm/nøkkelboks/hjelpemidler, hvordan er tildelingen, en orientering
7. Matombringing, hvordan er tildelingen, en orientering.
8. Vedtak om nytt ekstramøte i REF onsdag 25.08. I dette møtet er det et ønske om befaring i alle boliger for funksjonshemmede, sykehjem? HDO-plasser og dagsenter. Sekretæren avklarer muligheten for dette.

Møtet 21.09.2021

Sak 20/21 REFERATSAKER/NYE SAKER FRA RÅD FOR ELDRE OG PERSONER MED
FUNKSJONSNEDESETTELSE 21.09.2021

Orienteringer:

- Om status for framtidens helse og omsorgstjenester, ved kommunedirektør Rannveig Mogren

Aktuelt ved ordfører

- Orientering om budsjettprosessen ifm budsjett 2022 og HP 2022 -2025: -
- Markering av eldredagen 1/10-21, orientering ved leder – Behandlet som en del av sak 20/21 2. Saker REF har satt på dagsorden.

1.REFERATSAKER:

- Melding om vedtak, permisjon Anne Grethe Svendsen
- Protokoller fra brukermøtene innen planområde 11 og 12 (ingen nye)
- Klage til statsforvalteren fra råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelser

1. SAKER LEDER FOR RÅDET HAR SATT PÅ DAGSORDEN:

- Orientering om prosessen for budsjett 2022 og økonomi- og handlingsprogram 2022 -2025.
- Markering av eldredagen 01.10.2021 Saksoversikter under dette punktet ble slik:
- Orientering om prosessen for budsjett 2022 og økonomi- og handlingsprogram 2022 -2025.
- Status for helse og omsorg planområde 11 og 12 pr. 1/9-21.
- Markering av eldredagen 01.10.2021
- Befaring i boliger for funksjonshemmede, sykehjem, HDO-plasser, bofelleskap, dagsenter og kjøkken
- Orientering om prosessen for budsjett 2022 og økonomi- og handlingsprogram 2022
- Status for helse og omsorg planområde 11 og 12 pr. 1/9-21.

NYE SAKER FRA RÅDET

- Leve hele livet, politisk behandling
- Lindrende behandling og omsorg, stortingsmelding 24 (2019/2020),

Møtet 09.11.2021

Sak 21/21 KOMMUNEDLPLAN FOR IDRETT, FRILUFTSLIV OG
NATUROPPLEVELSE 2022- 2025 - HØRING

Sak 22/21 REF - HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2022-2025 -
TIL MØTET 9. NOV. 2021

Sak 23/21 ØKONOMI- OG AKTIVITETS RAPPORT FOR 2. TERTIAL 2021

Sak 24/21 REFERATSAKER/NYE SAKER FRA RÅD FOR ELDRE OG PERSONER MED
FUNKSJONSNEDESETTELSE 09.11.2021

Orienteringer:

- Kvalitetsreformen «Leve hele livet». Teksten i handlings- og økonomiplan 2022-2025
- Fremtidens helse- og omsorgstjeneste, underveisrapport som til Kommunestyret
28.10.2021

Følgende saker ble referert:

- Klagen til statsforvalteren, ikke mottatt svar
- Åpent møte Bente Ohnstad 04.11.2021.
- Referater fra brukerrådene høsten 2021, ikke mottatt referater
- Spørreundersøkelse til eldrerådene fra Helsedirektoratet, vedr. transportordninger for
eldre. Leder svarer på undersøkelsen
- Konferanse, Leve hele livet, 17.11.21
- Deltakelse årets eldrerådskonferanse: - Anne S. Toftemo Kvisberg - Laila Engjom –
Vararepresentant Einar Granum
- Gjennomføring av møter med brukerrådene ved boliger for funksjonshemmede, sykehjem,
HDO-plasser, bofelleskap, dagsenter og kjøkken.

Innspill fra rådsmedlemmene vedr. nye saker:

- Lindrende behandling og omsorg, stortingsmelding 24 (2019/2020). REF mener at denne
stortingsmeldinga må fremmes i en egen politisk sak.
- Kommunebilder fra statsforvalteren 2021. Orientering til REF når denne oversikten
foreligger.

Møtet 07.12.2021

Sak 25/21 REFERATSAKER/NYE SAKER FRA RÅD FOR ELDRE OG PERSONER MED
FUNKSJONSNEDESETTELSE 07.12.2021

Sak 26/21 REF SIN ARBEIDSSITUASJON

Sak 27/21 STORTINGSMELDING 24 (2019-2020) OM LINDRENDE BEHANDLING OG
OMSORG

Sak 28/21 HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2022-2025 - TIL MØTE 7. DES. 2021

Orienteringer:

- Orientering om frivillighetens år 2022 v/ o
- Orientering om Aldersvennlig samfunn v/ ordfører
- Om Høst og vinterplanen 2022-2025 v/ordfører
- Fremtidsomsorgstjenester. Streaming av orientering v/Cathrine Furu i

kommunestyret 28.10.21

Følgende saker ble referert:

- Fritak Anne Grethe Svendsen
- Kommunestyresak 86/2021, Fritak fra verv s representant i Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse.
- Sammen drag fra dialogseminaret 2021
- Kommunebildet fra Statsforvalteren
- Spørreundersøkelse, utført av leder REF
- Fra eldrerådskonferansen på Menton, med øns konferansen til medlemmene av REF
- Møteplan 2022. Møtene planlagt for REF kan

Innspill fra rådsmedlemmene vedr. nye saker:

- Gjennomgang av dialogmøtene for 2021
- Arbeidssituasjon på klage til Statsforvalteren i Innlandet
- Gjennomgang av omsorgen for psykisk utvikl
- Årsmelding 2021

Lokale arrangement.

Markering av eldredagen 01.10.21 i regi av pensjonistforeningene og REF der 120 personer deltok.

Statsforvalteren i Innlandet tildelte kr. 100.000,- til dette formålet etter søknad fra våre pensjonistforeninger.

REF hadde åpent møte med Bente Ohnstad 4/11-21. Tema var eldre og funksjonshemmedes rettigheter.

Møte var meget godt representert med 38 deltakere.

Representasjon/deltakelse.

Anne Toftemo Kvisberg og Laila Engjom var deltakere på årets eldrerådskonferanse på Hamar 25 og 26/11-21.

Rådets sluttkommentar.

REFs medlemmer er halvveis i valgperioden 2020 – 2023.

REF sammen med Ungdomsrådet er de to eneste utvalgene hjemlet i Kommuneloven som utelukkende har en rådgivende funksjon overfor politikerene.

Rådene er vedtatt opprettet av Stortinget ut ifra erkjennelse av at de eldste og yngste blant oss sammen med personer med funksjonsnedsettelse enten av sosiale, mentale eller kroppslige årsaker har vanskelig for å komme til orde i det alminnelige politiske ordskiftet i kommunene.

Til tross for en detaljert Veileder for rådet er det etter to års funksjon ikke en gjensidig forståelse mellom rådet og kommunens administrative og politiske ledelse om REF s arbeidsform.

Kommunestyret vedtok i sak 86 / 21 å fritta politikerrepresentanten i REF fra videre møteplikt i rådet. Ordføreren skal ivareta dialogen med rådet i resten av valgperioden.

Leder av REF fant det 15.september 2021 nødvendig å anmode Statsforvalteren i Innlandet om å instruere kommunens administrative ledelse om gjeldene reglement og veileder for REF. Etter seks måneder kom det svar om at det ville ikke Statsforvalteren gjøre.

REFs generelle kritikk av kommunal saksbehandling angående eldre og personer med funksjonsnedsettelse er at den ikke tar utgangspunkt i kunnskap om deres situasjon i vår kommune, og at saksutredningene er ordrike, men lite konkrete. Politiske vedtak blir ikke fulgt opp eller blir endret uten ytterligere politisk behandling. De viktigste innsparingstiltak blir fremmet som «strukturiltak» som vanskeliggjør en åpen politisk debatt i kommunestyret.

REF s ønske om konkret informasjon fra administrasjonen om de brukergrupper vi representerer blir vanskeliggjort, avvist eller besvart med at vi får samme informasjon som kommunestyret får. Noe annet har vi ikke krav på.

Ordføreren uttrykte på REF s siste møte 2.februar 2022 bekymring for rekruttering til valglistene ved kommunevalget i 2023 samtidig som det på Kommunestyrets møte 27.januar ikke var noen konkrete lokale saker til behandling.

Når dette skrives kjempes en brutal overfallskrig mellom to naboer i Europa.

Et diktatur preget av ondskap, løgn og frykt angrep 24.februar nabolandet som sto for åpenhet, tillit og samhold. Det utrolige hadde skjedd på nytt.

De brukergrupper som REF representerer, funksjonshemmede barn og de eldste er de mest skadelidende i krigen.

Da de eldste i vår kommune var barn raste en tilsvarende overfallskrig i Gausdal. Uskyldige ble drept og hjem ble satt i brann. Det utrolige hadde skjedd. Vi vokste opp med at folkestyre, åpenhet og tillit skulle være garantien mot at det utrolige kunne skje på nytt.

Folkestyre må utøves hver dag. Vi kan aldri ha for mye åpenhet. Tillit er ikke noe som kan kreves, men er noe man får.